

גם אנחנו חיים על אי

בכל מוצאי־שבת, שעה קלה לפני שמתחיל עוד שבוע עמוס ומתיש, משודרת בטלוויזיה תוכנית שמוכירה לנו את השפע שבו אנו חיים. שפע של אוכל, שפע של אחווה ומותרות. למעשה, כל מה שאנחנו צריכים כדי להרגיש שיש לנו הכול

בחיים, זה לצפות בתוכנית ”הישרדות“. שם נפגוש אנשים שחיים, גם אם באופן זמני, במציאות קשה יותר מזו שאצלנו. מציאות שעל־פי הוגה הדעות האנגלי תומאס הובס, היא חלום הבלהות של המין האנושי. קבוצת אנשים שלא חסר להם דבר, שמקצתם לפחות, היו מרוכזים רוב חייהם בטיפוח עצמם ובגופם, נתנו למישהו לקחת להם בפעם הראשונה את השמנת. וכך, בגופם שהוא גאוותם אנחנו נהנים לראותם נאבקים על כמה גרגרי אורז.

כמו בדמוקרטיה, הבחירה של הרוב במשחק היא שקובעת מי יקבל פרס, מי יקבל חסינות ומי יישאר רעב. אבל כמו שאמר כבר איש מדע־המדינה וההוגה האמריקאי ג'ון רולס, אין קשר בין בחירת הרוב לצדק. גם בדמוקרטיה, הרוב לא תמיד בוחר את זה שמגיע לו להיבחר. לעיתים הוא בוחר את הרע במיעוטו, ולעיתים הוא יבחר בזה שיש לו הכי הרבה סיכוי מול זה שצפוי שייבחר על־ידי הרוב. כך או כך, כל אחד עושה בחירה שמקדמת את האינטרסים שלו. כך בוחר הרוב בדמוקרטיה.

לא על בסיס עקרונות של צדק, אלא של תועלת. כמו במציאות הפוליטית, כך גם על האי. נאבקים על הישרדות.

אי־דיעה, אי־ביטחון, אי־שקט. מתישהו אולי

גם אנחנו נצטרך להילחם על פרנסה, על אוכל, על משרה, על קורת־גג

אך אם יש משהו שמחזק את המשחק הפוליטי במציאות, אלה הן תוכניות הריאליטי שיוצרות שיקוף רע יותר של המציאות, כדי שנזכור בכל יום שהיא אוש משתלט,

ונבין מדוע הסדר החברתי הקיים עדיף על מצב של כאוס מוחלט או מצב קיצוני יותר. אלטרנטיבה אחרת לכאורה לא קיימת. ונוכחותה של דמות חיצונית למשחק, כמו ב”הישרדות” וב”אח הגדול”, כזו ששולטת בסדר החברתי, נועדה להזכיר להמון באופן ישיר ועקיף, שללא שליטה וריסון, אנחנו עלולים למצוא את עצמנו על האי – ערומים, בודדים ורעבים, גם אם אנחנו בעצם הרוב. מעניין שהתוכנית הזו עלתה לאוויר ומצליחה כל־כך דווקא בעידן ניאו־ליברלי, בתקופה שבה יותר מאשר ב־50 השנה האחרונות נפגעו זכויות אדם, וחברות ממשלתיות הופרטו לטובת תחרות עסקית שהותירה אנשים רעבים, ופירקה משפחות שלא הצליחו לשרוד משברים כלכליים; בתקופה שמביאים מנטורים לטלוויזיה כדי לומר לנו איך לחסוד, ואיך לנצל את הכישרונות והיכולות שלנו, כך שאם יפטרנו אותנו מהייטק בגיל 50 עדיין נוכל לשרוד. כן, לשרוד. לא על האי, לא לחודשיים, אלא לעוד כמה עשורים.

הישרדות היא תוכנית ריאליטי שמציגה מציאות קיצונית, אך לא דמיונית. מציאות שכאשר מתבוננים בה, אז מברכים על מה שיש. כי גם אנחנו חיים על אי. אי־דיעה, אי־ביטחון, אי־שקט. מתישהו אולי גם אנחנו נצטרך להילחם על פרנסה, על אוכל, על משרה, על קורת־גג. ויש איש אחד שמחליט את כללי המשחק, ומחליט את מי להדיח. ובסופו של דבר, אנחנו עובדים, לא כדי לקדם את ניצחוננו, אלא את זה שיש לו הסיכוי הכי טוב במשחק, את בעל ההון, כי בשלב מסוים אנחנו מבינים שכך או כך, נצא מופסדים.

לכן, בפעם הבאה כשנראה את השחקנים מדיחים או מורחים, מבקשים אוכל או שבעים, ננסה לשאול במה באמת שונים החיים הקצרים באי מהחיים שלצדנו, שמסביבנו, ועד כמה זה אירוני שהתוכנית נכנסה לחיינו דווקא בתקופה שהישרדות הפכה למילה שגורה בפינו. כי כאשר שואלים אותנו מה מצבנו, ומה שלומנו, אז רבים מאיתנו עונים בחצי־חיוך, כמו רובנו, אנחנו ”שורדים“.